

Viden og visdom

Der er et sted i vores væsen, hvor vi ved alt om livets dybeste spørgsmål. Det sted rummer en grænseløs visdom, som hele tiden søger mod vores bevidsthed. Men bevidsthedens evne til at rumme visdom er begrænset. Bevidstheden kan rumme ubegrænset viden, men visdom er noget andet end viden.

Viden er kendskab til ting og sager af ydre og indre art. Viden handler om, ser emnet, udefra.

Visdom rummer viden, men er samtidig en indsigt, som stammer indefra. Visdom kan ikke villes. Den kan ikke læres udenad ligesom viden. Den kan ikke opnås ved et bevidst, ydre studium af et emne. Visdom gror indefra - spontant og af sig selv i takt med, at vi erkender vores afmagt og lidenhed over for livet og døden og Gud.

Visdom forudsætter ydmyghed over for livets og dødens storhed og umådelige skønhed. En erkendelse af at skønheden, glæden, kærligheden og alt det, som løfter os op, ikke kan villes eller opnås ved et krav eller ved studium på et universitet. Det er en gave, en nåde, som vi kan prøve at vende os imod og åbne os for. Men den gives, kan ikke kræves.

Visdom er en oplevelse

Oplevelsen af skønhed kan også være knyttet til erhvervelsen af viden - måske. Skønhed kan ikke villes. Den forudsætter ydmyghed, og ydmyghed er svær at opnå eller finde for den, som engang har følt sig ydmyget i lang tid. Og det har vi alle som fostre og børn. Nogle dog meget mere end andre - der er forskel.

Vi blev ydmyget som Jesus engang, sådan føles det ubevidst. Meget af barnets rige væsen blev ikke set og forstået, ikke taget imod. Kun en del af rigdommen kunne rummes og bruges af kulturen og de voksnes verden, som prioriterer viden over visdom, glæde, leg og skønhed.

Visdom forudsætter frihed, indre frihed (og dermed også en vis grad af ydre frihed). Indre frihed forudsætter, at følelserne og kroppen accepteres og får plads, så følelserne ikke hobes op og bliver til farlige eller smertefulde spændinger og kræfter.

Visdom er ikke indviklet som matematik, men visdom provokerer, fordi den udfordrer vores normer for godt og ondt, og fordi den kun forstås ved ydmyghed. Visdom opleves. Visdom er en oplevelse.

Dødens skønhed

Tale er sølv, tavshed guld. Viden er god, men visdom er bedre, fordi visdom også rummer skønhed - selve livets og dødens skønhed. Så længe døden skræmmer, er kontakten med visdommens væsen begrænset og mere at ligne med viden, en viden om.

Dødens skønhed er central i visdommens væsen. Vores egen død - din og min - handler den om. Jesus viste vej hertil i påsken. Først til dødens rædsel og gru, siden til dødens skønhed. Den skønhed, som er evig, en del af livets væsen.

Men døden er svær at acceptere, når man har oplevet en indre død som foster og barn, en dræbende spændetrøje om mulighederne for vækst af livets dybeste skønhed og glædens væsen, som barnet kender bedre end voksne.

Frugten af glædens og sorgens møde

Visdommen er frugten af glædens og sorgens møde engang for længe siden i paradiset have. Det var dengang vi spiste af æblet og oplevede os straffet af Gud for at følge vores egen natur - i sig selv en del af Gud.

En smertefuld splid i vores væsen, handler det om. Den må bevidstgøres og forløses følelsesmæssigt og kropsligt, da kommer frugten af al vores møje. Men smerten skræmmer os, den gør jo ondt. Vi vil glæden,

ikke smerten. Men smerten er i forvejen i os, i hele vores væsen, blot ubevidst - mere eller mindre. Den tynger os, som Jesus kors var tungt at bære.

Når vi ser og mærker korset og korsets vej, forløses vi, som Jesus blev forløst, og mærker livets og dødens dybe, dybe skønhed og kærlighedens væsen som aldrig før. Da er vi fri af fortidens bånd, for smerten og glæden har fundet sammen i hele vores væsen, og frugten bliver os givet:

En glædesfyldt skønhed, en visdom som rummer kærlighedens væsen og omvendt. En indre ro og frihed, som giver plads til viden, men også til erkendelsen af vores lidenhed og afmagt over for liv og død. Det skræmmer ikke. Ydmygheden er naturlig, en side af skønhedens væsen.

Tro skal til

Visdommen kommer som en tyv om natten og tager os med. Da må vi slippe alt. Visdommens væsen skaber derfor angst. En gammel angst for at falde aktiveres. Vi kan falde ind i døden, og vi kan falde ind i livet, i sidste instans går det ud på et. Visdommen tager os med på eventyrets vej. Den hjælper os igennem, når vi erkender vores afmagt og tager imod dens hjælp.

Det kræver tro, og også troen hjælper den os med at finde. For tro skal til. Troen på os selv og især på hjælpen. Troen skal til, når vores viden og styrke er alt for ringe til at vise os vej. Det er den i dødens og mørkets favn. Kun troen kan tænde lyset, ja troen er lyset, når alt er mørkt.

Tro og håb og kærlighed er en del af vores væsen, af vores egen natur. Den er uvidenskabelig, kan ikke læres ved erhvervelse af viden. Den er en del af visdommens væsen og en forudsætning for opnåelse af visdom i dybere forstand. Tro kan ikke viles, det opdager man, når tro og angst mødes. Den tro, som opløser angsten, forudsætter ydmyghed.

Viden og troen på vores egne evner er et vigtigt led i denne proces, men nødvendig er også erkendelsen af vores afmagt i livets og dødens favn. Der er et sted, hvor viden ikke hjælper mere. Viden fører langt, men mødet med kærlighedens væsen og livets og dødens skønhed forudsætter ydmyghed.